

AANPAK SLIKPROBLEMEN MET MEDICATIE IN DE OFFICINA-APOTHEEK

1. INFORMATIE OVER DE PATIËNT VERZAMELEN

Verzamel eerst informatie over de patiënt, die relevant is voor het toepassen van het stappenplan voor het zoeken naar een oplossing voor het slikprobleem.

1. Ga na hoe de patiënt eet en drinkt

- De patiënt kan **normaal** eten en drinken

→ Patiënt komt in aanmerking voor slikadviezen (zie Stap 2 van stappenplan)

- De patiënt kan **niet normaal** eten en drinken

- Doorverwijzen naar logopedist (in samenspraak met huisarts)

→ Bepalen geschikte voedsel- en vloeistofconsistentie a.d.h.v. IDDSI levels (iddsi.org)

- IDDSI level reeds gekend

→ Bepalen consistentie van vloeibare geneesmiddelvormen en voeding om medicatie mee in te nemen

2. Ga na wie het geneesmiddel zal klaarmaken en toedienen

- Patiënt zelf? Mantelzorger? Verpleegkundige?

- Hoe zijn de manuele vaardigheden van deze persoon? (bv. in staat op te pletten? om flessen open te draaien?)

- Kan deze persoon instructies correct naleven? (bv. verminderde cognitie?)

- Indien andere persoon geneesmiddel klaarmaakt en toedient:

→ Instrueer deze persoon + aandacht voor consistente uitvoering (wanneer verschillende personen klaarmaken en toedienen, bv. verschillende thuisverpleegkundigen)

→ Registreer in patiëntdossier

2. OPLOSSING ZOEKEN VOOR HET SLIKPROBLEEM

Zoek nu voor elk geneesmiddel waarmee de patiënt slikproblemen heeft een oplossing m.b.v. dit stappenplan.

STAPPENPLAN	OPMERKING
<p><u>STAP 1: Medicatienazicht</u></p> <p>- Schrappen overbodige medicatie (bcfi.be)</p> <p>- Reduceren aantal orale dosissen</p> <p>→ Gereguleerde afgifte</p> <p>→ Niet-orale toedieningsvorm (inhalatie, transdermaal, rectaal, injectie)</p> <p><u>STAP 2: Eenvoudige adviezen om het inslikken te vergemakkelijken (enkel voor patiënten die normaal kunnen eten en drinken)</u></p> <p>- Instructie correcte sliktechniek (= hoofd voorover gebogen tijdens inslikken): demonstratie + patiëntfolder of apotheek.nl/videos</p> <p>- Inname met slikgel of confituur/appelmoes/yoghurt/pudding</p> <p>- Patiënten die geen grote tabletten of capsules kunnen slikken:</p> <p>→ Kleinere tabletten of capsules beschikbaar? (Medipim)</p> <p>→ Deelbare tablet beschikbaar (waarbij patiënt de 2 helften inslikt)? (pletmedicatie.be, bcfi.be)</p>	<p>Steeds in samenspraak met huisarts en/of patiënt</p> <p>Tabletten met gereguleerde afgifte: check of ze pletbaar zijn (zie Stap 3 - optie 2)</p> <p>Slikgel: Medispand® (via groothandel verkrijgbaar)</p> <p>Inname met voedsel: zie Stap 4</p> <p>Evt. pillensnijder adviseren</p>

STAP 3: Overschakelen naar alternatief geneesmiddel

Voorkeur voor 'on-label gebruik' van een geregistreerd geneesmiddel (= optie 1)

Hou rekening met kostprijs voor de patiënt

Opgelet voor NO SWITCH geneesmiddelen (bcfi.be)

Optie 1: Een geregistreerd geneesmiddel in een geschikte galenische vorm

- Zelfde actief bestanddeel in andere orale galenische vorm

- dispergeerbare tabletten
- bruistabletten
- smelt-, zuig- of kauwtabletten
- vloeibare orale vormen: siroop, druppels, poeders

- Ander actief bestanddeel binnen dezelfde therapeutische klasse (en met dezelfde werking) in andere orale galenische vorm

Controleer op interacties met co-medicatie (Commentaren Medicatiebewaking, Stockleys Drug Interactions)

- Zelfde actief bestanddeel in niet-orale galenische vorm

Inhalatie, transdermaal, rectaal, injectie

Optie 2: Off-label gebruik van een geregistreerd geneesmiddel

Tablet pletten of capsule openen

- Check pletbaarheid/openbaarheid (pletmedicatie.be, bcfi.be)
- Adviseer patiënt over correct pletten (elke tablet apart + gebruik pillenvergruizer) en over hoe geplette tablet/capsule-inhoud in te nemen (bv. samen met lepel confituur/appelmoes/...)
- Filmcoating: moeilijk pletbaar, onaangename smaak
- Capsule met MR granules: evt. dispergeren in water, NIET pletten of kauwen
- Voorzorgsmaatregelen bij pletten antibiotische, antivirale en hormonale geneesmiddelen: mondmasker + handschoenen (soms: gesloten spuitsysteem uit ziekenhuis)

Optie 3: Magistrale bereiding/import

- Magistrale bereiding

(- Internationale apotheek)

Bruistabletten: CI mensen met CV problemen of zoutarm dieet

Kauwtabletten: voldoende kaakspieren

Moeite met vloeistoffen: consistentie checken (iddsi.org)

Injectie: verzorgend personeel vereist

Zie Stap 4

STAP 4: Aandachtspunten bij toediening met voedsel/slikgel

Toedieningswijze geneesmiddel (PHIL.be, apotheek.nl, Stockleys Drug Interactions)

- Interacties met bepaalde voeding?
- Inname nuchter of met voeding?

Geschikt voedsel

- Yoghurt, pudding, appelmoes, confituur
- Bij interactie met zuivel (calcium): voorkeur voor appelmoes of confituur
- Let op suikergehalte bij diabetes
- Chocoladesmaak maskeert bittere smaak geneesmiddel
- Slechts kleine hoeveelheid → koffielepel (zekerheid over inname volledige dosis)

Toediening met slikgel

- Commercieel beschikbare preparaten (+ bijhorende IDDSI level)
  - Medispand® (level 2-3)
  - Gloup® Original + Zero (level 3), Gloup® Forte (level 4)
- Toediening medicatie mogelijk zonder modificatie
- Impact op nuchter in te nemen medicatie?

Bron: [Choosing formulations of medicines for adults with swallowing difficulties – SPS - Specialist Pharmacy Service – The first step for professional medicines advice](#)

NB: Registreer de aanwezigheid van een slikprobleem in het patiëntdossier en communiceer dit ook naar de huisarts (zo kan er in de toekomst rekening mee gehouden worden bij voorschrijven/afleveren).